

Aan Jo Vandeurzen
Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
Ellipsgebouw
Koning Albert II-laan 35 bus 90
1030 Brussel

Aan Liesbeth Homans
Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en
armoedebestrijding
Koolstraat 35
1000 Brussel

Aan Philippe Muyters
Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport
Martelaarsplein 7
1000 Brussel

Leuven, 8 november 2017

Mevrouw de minister,
Mijnheer de minister,

Betreft: Uitvoeringsbesluit decreet 'werk- en zorgtrajecten'.

Eerder ontving u al een brief met onze bedenkingen naar aanleiding van het stakeholdersoverleg van 13 september omtrent de principes van het uitvoeringsbesluit van het decreet werk- en zorgtrajecten. Toen werd al heel wat duidelijk. Intussen is ook het uitvoeringsbesluit zelf principieel goedgekeurd door u en uw collega's in de Vlaamse regering en zijn er aantal nieuwe elementen aan het licht gekomen.

Met dit schrijven beperken we ons tot de nieuwe elementen. De bekommernissen, geformuleerd in onze vorige brief, blijven echter nog steeds van kracht. We betreuren dus nog steeds het op doorstroom gerichte sociale economie beleid, de enge definiëring van arbeid, het gebrek aan valorisering van de verschillende begeleidingsmethodieken en de vrees voor nog hogere schotten tussen sectoren.

Onderfinanciering

Onze voornaamste bedenking is dat het voorziene budget voor de AMA begeleiding zwaar onder het budget ligt dat nodig is om een kwalitatieve begeleiding te bieden aan de AMA doelgroep. Dit geldt al voor begeleiding volgens de methodiek begeleid werken of supported employment maar geldt des te meer voor de methodiek waarbij AMA's worden begeleid in een collectieve setting, een atelier.

Volgens de berekening van de Rondetafel is de voorziene financiering voor AMA begeleiding slechts 50% van het minimaal nodige bedrag voor begeleid werken en slechts 25% van het minimaal nodige bedrag voor atelierwerking. De berekening is gebaseerd op de huidige financiering van de Vlaamse overheid voor arbeidszorg in sociale werkplaatsen en VAPH voorzieningen en de begeleidingsnormen die daarbij worden gehanteerd.

Ronde Tafel Arbeidszorg

Bij begeleid werken vanuit het VAPH bijvoorbeeld zien we dat 1 VTE jobcoach 15 à 30 cliënten begeleidt. Bij de ateliers in de sociale economie is de begeleidingsnorm 1 VTE op 15 koppen. Op basis van het voorziene bedrag van 840 euro moet een AMA begeleider omgerekend dus 60 cliënten begeleiden. Dit is een enorm zware caseload en herleidt de job van AMA begeleider tot een bureaujob waarin een aantal administratieve verplichtingen kunnen worden uitgevoerd, maar die geen ruimte biedt om ook op de werkvloer begeleiding te bieden. Nochtans spreekt het voor zich dat deze doelgroep nood heeft aan een intensievere begeleiding dan deze louter administratieve invulling. Het gaat immers om de zwakste doelgroep op de participatieladder en net in deze doelgroep worden minder middelen geïnvesteerd.

Inclusie

Wij begrijpen en ondersteunen het inclusieve gedachtegoed dat aan vele huidige beleidsmaatregelen ten grondslag ligt. Zo wordt ook in dit besluit heel erg de 'inclusieve' kaart getrokken door zich te inspireren op de begeleid werken methodiek. Toch willen wij wijzen op de beperkingen ervan en willen wij benadrukken dat voor een groot deel van de huidige arbeidszorgmedewerkers en toekomstige AMA's een setting aangewezen is die meer ondersteuning kan bieden aan zowel de arbeidszorgmedewerker als aan de werkpost dan de huidige gefinancierde 1,5u op maandbasis.

Dit alles heeft ook een sectoraal tintje, in die zin dat arbeidszorg binnen de geestelijke gezondheidszorg in de meeste gevallen de vorm aanneemt van een atelier. Ook in de sociale economie werkt men via de 'ateliermethodiek' maar daar is de onderfinanciering niet beperkt tot 75% maar tot 100% omdat deze sector is uitgesloten voor AMA begeleiding. De eerste jaren zal dit nog niet zo problematisch zijn omdat men voor sociale economie een uitdoofscenario voorziet. Maar eenmaal uitgedoofd, zal de AMA doelgroep niet meer terecht kunnen in de sociale economie. We vrezen immers dat de bereidheid om de AMA doelgroep op te vangen, zal verkleinen als er geen vergoeding tegenover staat. Er komt dus nood aan een groter aanbod arbeidszorgwerkvloeren. Bovendien zal er heel wat expertise verloren gaan als we de maatwerkbedrijven verliezen als werkvloer.

Criteria?

Verder vragen we ons af hoe de AMA plaatsen gaan worden verdeeld? Zal het gaan volgens het 'wie eerst komt, eerst maalt' principe? Of gaan er andere criteria worden gehanteerd? En zal er daarbij rekening worden gehouden met de huidige verdeling over de sectoren (1/3^e geestelijke gezondheidszorg, 1/3^e sociale economie en 1/3^e sector personen met een handicap, algemeen welzijnswerk en andere).

Zal er rekening mee worden gehouden dat sommige organisaties die AMA begeleiding opnemen nieuw zijn en een opstart nodig zullen hebben en dat sommigen al een gelijkaardige werking hebben en vrij snel operationeel zullen zijn? We vinden het evident dat de voorkeur uitgaat naar organisaties die nu al inzetten op de begeleiding van de doelgroep met AMA profiel. We appreciëren immers de diversiteit die de regelgever heeft voorzien in de organisaties die erkende AMA begeleider kunnen worden maar vrezen daardoor tegelijk een versnippering van de middelen en efficiëntieverlies.

Zal er voorkeur gegeven worden aan een bepaalde methodiek? Zal men inderdaad de voorkeur geven aan AMA's die begeleid worden op een externe werkpost (begeleid werken of supported employment)? Of zullen ook AMA's in een atelier of collectieve setting in aanmerking komen? Zal men ook daar rekening houden met de bestaande verdeling? Jammer genoeg beschikt ons registratiesysteem niet over exacte cijfers in verband met de methodiek waarmee de arbeidszorgmedewerkers worden begeleid. Maar na rondvraag bij de initiatieven blijkt het toch maar een beperkte groep van de 6.923 arbeidszorgmedewerkers te zijn die begeleid worden met de methodiek begeleid werken.

Zal men daarnaast ook rekening houden met regionale spreiding en streven naar een gebiedsdekkend aanbod? Deze vraag wordt des te meer stringent eenmaal de plaatsen in de sociale economie zijn uitgedoofd. Organisaties die momenteel arbeidsmatige activiteiten aanbieden, waaronder maatwerkbedrijven, stemmen momenteel het aanbod in hun regio af. Zo kunnen binnen een regio medewerkers kiezen op basis van hun interesses en capaciteiten. Voor sommigen is dit een aanbod binnen sociale economie. Als straks bij instroom de focus ligt op doorstroom menen we dat een grote groep medewerkers, die nu een plaats vindt in sociale economie, daar niet meer terecht zullen kunnen. Waar moeten deze mensen dan heen? En hoeveel budget zal er zijn om deze toestroom aan medewerkers te begeleiden?

Wij merken dat het huidige besluit en meer bepaald het onderdeel in verband met AMA nog zeer summier is beschreven. Wij nemen aan dat dit nog verdere uitwerking behoeft, al dan niet in een extra besluit. En wij hopen dat deze elementen worden meegenomen.

$W^2 \neq W + W$

Uitgangspunt van het decreet werk- en zorgtrajecten was de verstrengeling van werk en welzijn of zorg omdat dit de enige weg is om mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt op een zinvolle manier bij de arbeidsmarkt en de gehele maatschappij te betrekken. We dachten dat trede 3 en trede 4 van de participatieladder een gedeelde bevoegdheid was van werk, sociale economie en welzijn. Toch lijkt het AMA verhaal een puur welzijnsverhaal te zijn geworden en kunnen we er niet om heen dat er aan de kant van de sociale economie een sterke verenging is opgetreden tot trede 4. Een beleid waarin welzijn en werk elkaar versterken is uiteraard iets heel anders dan een beleid vanuit welzijn naast een beleid vanuit werk, al hebben ze een gelijkaardige doelstelling.

Wij danken u alvast voor de aandacht die u aan onze opmerkingen wil besteden en zijn uiteraard steeds bereid hierover met u in gesprek te gaan.

Namens de leden van de Rondetafel arbeidszorg,

Lodewijk De Witte
voorzitter